

İÜ
ONKOLOJİ ENSTİTÜSÜ
TRANSFÜZYON MERKEZİ DONÖRDEN KAN ALMA TALİMATI

Doküman No: OE-TM-PR-002,TL-001
İlk Yayın Tarihi :05.02.2019
Revizyon No : 00
Revizyon Tarihi :
Sayfa No : 1 / 3

1. Amaç

Donör sorgulama formu dolduran bağışçılarının, fizik muayene ve laboratuvar açısından kan bağışlamaya uygunluk kriterleri ile kan alma işlemini takiben donörün transfüzyon merkezinden ayrılışına kadar yapılacak işlemler için bir yöntem belirlemek.

2. Kapsam

İstanbul Üniversitesi Onkoloji Enstitüsü Transfüzyon Merkezini kapsar.

3. Sorumlular

Kan Merkezi yönetici ve teknik elemanları

4. Uygulama

4.1 Donör kan merkezine başvurduktan sonra kendisine bir protokol numarası verilir. Bu numara bundan sonra donörle ilgili her türlü belge, tüp ve kan torbalarının üzerine yazılır. Donör sorgulama formundaki protokol numarası ile ilgili yere de bu numara yazılır. Donörden hemogram ve serolojik testler için kan alınır. (Seroloji için örnek, donasyon işleminden sonra torbanın kan alma tüpünde iğneye yakın kısımda kalan tüp parçasından da alınabilir.) Her iki tüp de protokol numarası ile numaralandırılır.

- Adayın donasyon yapabilmesi için hemoglobin düzeyi >12.5 g/dL,
- Adayın donasyon yapabilmesi için hematokrit düzeyi $> \%38$ olmalıdır.
- Adayın donasyon yapabilmesi için lökosit ve trombosit sayısı testin referans sınırları içinde (sırasıyla $4.000 - 10.000 /\text{mm}^3$ ve $>150.000/\text{mm}^3$) olmalıdır.

Fizik Muayene

- Aday donasyon yapabilmek için 18-65 yaşında olmalıdır.
- Adayın donasyon yapabilmesi için nabız sayımı 50-100/dakika olmalıdır. Bu limitlerin dışındaki durumlarda hekimin değerlendirmesi önemlidir.
- Adayın donasyon yapabilmesi için sistolik kan basıncı >180 mmHg, diyastolik kan basıncı >100 mmHg aşmamalıdır. Bu limitlerin dışı için doktorun değerlendirmesi önemlidir.
- Kalp, solunum sistemi muayeneleri normal olmalı, karaciğer, dalak muayenelerinde organomegali saptanmamalıdır.
- Patolojik sayılacak yer ve büyüklükte lenfadenomegali olmamalıdır.
- Herhangi bir patolojik durumu düşündürülen kitle saptanmamalıdır.
- Ödem olmamalıdır.

HAZIRLAYAN	GÖZDEN GEÇİREN/KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
SÜREÇ SORUMLUSU	KALİTE TEMSİLCİSİ	ENSTİTÜ MÜDÜRÜ/BAŞHEKİM

İÜ
ONKOLOJİ ENSTİTÜSÜ
TRANSFÜZYON MERKEZİ DONÖRDEN KAN ALMA TALİMATI

Doküman No: OE-TM-PR-002,TL-001
İlk Yayın Tarihi :05.02.2019
Revizyon No : 00
Revizyon Tarihi :
Sayfa No : 2 / 3

4.2. Donör Sorgulaması, hemogramı ve fizik muayenesi tamamlandıktan sonra kan bağıışı için uygun olan donörler kan alma odasına sevk edilirler.

- Eller "Hijyenik El Yıkama ve Eldiven Giyme Talimatı"na göre yıkanır ve eldiven giyilir.
 - Donör kan alma koltuğuna yatırılır.
 - Donörün kimliği yatak başında tekrar kontrol edilir.
 - Her iki kol kontrol edilip uygun görülen kol seçilir. Kan alınacak ven seçilirken her iki kola ayrı ayrı turnike bağlanır ya da tansiyon aletinin manşonu 40-60 mmHg'ya kadar sıkılarak venler iyice görül hale getirilir. Kan mutlaka geniş bir venden (sıklıkla antekübital bölgeden) alınır. Kan alınan bölgede cilt lezyonu varsa bu koldan kan alınmaz.
 - İşlem için steril kan torbaları kullanılır. Torbaların standartlara uygun hacimde ve yeterli antikoagülan içerdiği kontrol edilir. Torbada yırtık, delik varsa kullanılmaz.
 - Torba ile iğne arasında bulunan tüp bölümlere ayrılacak şekilde numaralandırılmış olmasına ve bu numaraların torbadaki numara ile aynı olmasına dikkat edilir.
 - İşlem için en uygun çaptaki iğne (yeterince büyük çaplı iğne, sıklıkla 16G) seçilir ve kan alınırken pıhtılaşmaya izin olması önlenir. ()
 - Donöre bağlanan torbanın üzerine donöre ait protokol numarasının doğru olarak yazıldığı kontrol edilir.
 - Bir kişiye herhangi bir nedenden dolayı ikinci kez uygulama yapılacak ise yeni set açılır. Steril tüp birleştirme cihazları ile birleştirilen kan alma torbalarının raf ömrü 24 saati geçmez.
 - Bölgenin sterilizasyonu içinde iyot bulunan bir solüsyon kullanıldığından donöre, iyot alerjisi olup olmadığı sorulur.
 - Cilt temizliği uygulama merkezden dışı doğru daireler çizilerek yapılır.
 - Cilt temizliğinden hemen sonra damara girilmeyecek ise bölge steril gazlı bezle kapatılır.
 - Kan alma işlemi sırasında steril eldiven giyilir. Kan Alınacak Bölgenin Temizliği:
 - Turnike cilt temizliği yapılmadan önce gevşetilir ve kan alınacak cilt bölgesinin temizliği 7 cm çapında yapılır.
 - Kan alınacak bölge önce (%7,5 povidon iyot içeren sıvı sabun solüsyonuyla iki dakika süresince temizlenir.
 - Daha sonra bölge antiseptik solüsyon ile silinir, kuruması için bir dakika beklendikten sonra damara girilir.
- Donasyon İşlemi:**
- Cilt steril hale getirildikten sonra damar yeniden sadece steril eldivenle palpe edilebilir.
 - Sterilizasyon işlemlerinde kurutma amacıyla bölgeye üflenmez.

HAZIRLAYAN	GÖZDEN GEÇİREN/KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
SÜREÇ SORUMLUSU	KALİTE TEMSİLCİSİ	ENSTİTÜ MÜDÜRÜ/BAŞHEKİM

İÜ
ONKOLOJİ ENSTİTÜSÜ
TRANSFÜZYON MERKEZİ DONÖRDEN KAN ALMA TALİMATI

Doküman No: OE-TM-PR-002,TL-001
İlk Yayın Tarihi :05.02.2019
Revizyon No : 00
Revizyon Tarihi :
Sayfa No : 3 / 3

- Kan akımı canlı olmalıdır. Ortalama kan alma süresi 8-10 dakika kadardır. Bu süreler aşıldığında elde edilen tam kandan trombosit, faktör, taze donmuş plazma, kriyopresipitat elde edilemeyeceği unutulmamalıdır.
- Torbanın üzerine kaç dakikada alındığı yazılır.
- Kan alınırken donör koluna turnike bağlanır. Torba donör seviyesinin altında olmalıdır. Kan alma süresince donör 10-12 saniyede bir avucunu açıp kapatılarak akışa yardımcı olur.
- Kan torbası kan alımı sırasında ortalama 45 saniyede bir çalkalanarak kanın antikoagülanla karışması sağlanır. Bu işlemi kolaylaştıran özel cihazlar kullanılabilir.
- Alınacak kan miktarı 450 ± 45 mL'dir. İçinde 63 mL antikoagülan içerir.
- Donasyon sonunda iğne donörden çıkarılır ve iğneye en yakın uç kapatılır. Sıyırma penseti ile kan birkaç kez torbaya yollanarak tüp içindeki kanın antikoagülanla karışması sağlanır.
- Tüp numaralara uygun olarak bölümler halinde (sıklıkla 4 parça) kapatılır.
- *İğne* ucu kapatılarak tıbbi atık kutusuna atılır.
- Gerektiğinde iğneye en yakın bölümdeki tüp açılarak buradaki kan serolojik testler için kullanılabilir. Takip eden bölümler tranfüzyon öncesi testler ve kan grubu tayinleri, Rh tayinleri için gereğinde torba içine girmeye gerek bırakmadan kullanmak içindir.
- Alınan kan kan dolabında saklanır,
- Donör transfüzyon merkezinden ayrılmadan işlem ve sonrası hakkında bilgilendirilir.
- Transfüzyon merkezi personeli kan vermenin neden olabileceği yan etkiler ve kardiyopulmoner canlandırma (ilk yardım) konusunda bilgilendirilir.

Donasyon Sonu İşlemleri

- Donöre, kan alma bölgesine bir süre hafif basınç uygulaması; bir şeyler yemesi; 4 saat süresince *bol* miktarda soğuk içecekler içmesi; aç karnına alkol almaması; yarım saat kadar sigara içmemesi; kan alma noktasından kanama olursa kolunu yukarı kaldırması ve kanama yerine basınç uygulaması; bulantı baygınlık hissi gelirse yere uzanması ya da başını iki dizinin arasına *alarak* oturması; kendini iyi hissetmediği her türlü durumda transfüzyon merkezine geri dönmesi; ağır bir işte çalışması hariç, yarım saat sonra normal aktivitelerini yapabileceği; 72 saat içinde kan volümünün normal seviyeye geleceği açıklanır.
- Kan alma veya sonrasında gelişen problemler transfüzyon merkezi kayıtlarına geçirilmelidir.
- Donöre kan bağışlamasının kendi sağlığı için hiçbir sakıncası olmadığı ama ihtiyaç sahipleri için hayat kurtarıcı olduğu bilgisi verilerek ileride tekrar kan bağışı yapması için cesaretlendirilmelidir.
- Donöre 8 hafta sonra tekrar tam kan bağışlayabileceği hatırlatılır. Gönüllü donör olmayı kabul eden kişilerin bilgileri transfüzyon merkezi kayıtlarına alınır.

HAZIRLAYAN	GÖZDEN GEÇİREN/KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
SÜREÇ SORUMLUSU	KALİTE TEMSİLCİSİ	ENSTİTÜ MÜDÜRÜ/BAŞHEKİM